

Proizvodnja in potrošnja premoga

Plan proizvodnje smo presegli, potrebe pa še vedno niso pokrite

Z družbenim planom za leto 1956 je bila letos določena skupna proizvodnja 16.200.000 ton premoga, od tega

črnega	1.190.000 ton
rjavega	7.855.000 ton
lignita	7.155.000 ton

V 11 mesecih letošnjega leta je bilo nakopanih skupno 15.230.000 ton, kar predstavlja 94% letnega plana, od tega

črnega	1.111.000 ton
rjavega	7.566.000 ton
lignita	6.553.000 ton

Po proizvodnih programih rudnikov bi morali v decembru ustvariti skupno proizvodnjo 1.375.000 ton. Po realni oceni in glede na ustvarjeno proizvodnjo v posameznih rudnikih v novembru pa pričakujemo, da bo plan proizvodnje tudi v decembru presežen, ker računamo, da bo proizvedeno skupno najmanj okrog 1 in pol milijona ton.

Industrija je bolj preskrbljena

Tako bo skupna proizvodnja premoga v državi znašala letos blizu 16.800.000 ton in bo za nad 500.000 ton ali za več kakor 3% višja kakor je bilo določeno z družbenim planom.

Kljub povišanju proizvodnje potrebe vseh kategorij potrošnikov v državi niso krile. Zaloge premoga so se pri železnicah v četrtem tromesečju znatno zmanjšale in se še vedno zmanjšujejo. Do tega je prišlo zato, ker so bile železnicam odzete, že dogovorjene količine lignita za četno tromesečje zaradi kritja potreb široke potrošnje.

Kar se tiče industrijskih podjetij, so letos znatno boljše preskrbljena s premogom kakor v letu 1955. Zaloge v industriji so trenutno okrog 40% višje kakor so bile v istem razdobju lani. Pri tem je posebno važno, da so termoelektrarne znatno bolj založene s premogom, kakor so bile založene v lanskem letu.

Čedalje večje povpraševanje v široki potrošnji

Čeprav je bilo letos danega široki potrošnji mnogo več premoga kakor lani in v prejšnjih letih, je dejstvo, da je pomanjkanje premoga glede na povečane potrebe znatno večje kakor v letu 1955. Pri tem je potrebno upoštevati dejstvo, da premogovniki po dosedanjih zmogljivostih niso sposobni zadovoljiti vseh potreb v državi, posebno pa ne potreb široke potrošnje. Pomanjkanje premoga na trgu široke potrošnje je nekoliko manjše samo v Beogradu, Zagrebu in v Ljubljani, medtem ko je v drugih velikih potrošniških središčih izrazito veliko. Veliko števil majhnih krajev, s tem pa tudi veliko število potrošnikov je popolnoma izključenih iz preskrbe.

Tako nagač porast potrošnje premoga v gospodinjstvih je pr-

venstveno posledica opredeljene mestnega prebivalstva, da uporablja premog kot kurivo, ker ima les kot kurivo zelo visoko prodajno ceno. Cena 1 metra drv za kurjavo ustreza skoraj ceni dveh ton lignita. Iz teh vzrokov je tudi prišlo do položaja, da so skoraj vsa skladišča kuriva dobro založena z drvmi, ki jih težko prodajo.

Bližnja perspektiva

Problem pomanjkanja premoga na trgu je za sedaj mogoče delno ublažiti s povišanjem proizvodnje v vseh rudnikih v državi. Iz teh vzrokov bi bilo nujno potrebno, da se veljavni odlok o dajanju premij za proizvodnjo premoga ob nedeljah in ob dnevih državnih praznikov ohrani v veljavi vsaj še nekaj časa, ker je že doslej dal dobre rezultate skoraj v vseh rudnikih. V novembru je bilo nakopanega kljub zmanjšanemu številu delovnih dni zaradi državnih praznikov in slabih vremenskih razmer 20.000 ton pre-

moga več kakor v oktobru, kar praktično pomeni, da je bil določen obseg proizvodnje za november presežen za 179.000 ton.

V prihodnjem letu računamo s porastom proizvodnje na 18.200.000 ton, do česar bi predvsem prišlo zaradi odprtja novih zmogljivosti. Tak porast proizvodnje bi prispeval k ublažitvi sedanjega pomanjkanja v državi, čeprav je treba pričakovati tudi porast potrošnje pri vseh vrstah potrošnikov.

Do konca letošnjega leta bomo uvozili okrog 1.300.000 premoga za koksiranje, od tega 700.000 ton iz Sovjetske zveze, ostanek pa iz Združenih držav Amerike. Prihodnje leto bo ta uvoz nekoliko manjši. Nekaj več kakor polovico bomo uvozili iz Sovjetske zveze, ostanek pa iz ZDA.

Proizvodnja koks v državi bo letos znašala nad 900.000 ton. Zaradi visokih cen premoga za koksiranje je cena domačega kokska znatno višja od svetovne cene.

M. Mijatović

Proizvodnja premoga

V TISOČ TONAH

Leto	Črni	Rjavi	Lignit	Skupaj
1952	1.011	6.842	4.245	12.098
1953	925	6.362	3.959	11.246
1954	988	7.100	5.575	13.663
1955	1.137	7.682	6.388	15.207
1956 (ocena)	1.230	8.200	7.450	16.880
1957 (plan)	1.265	8.485	8.450	18.200

Potrošnja premoga

v industriji in rudarstvu

Leto	tisoč ton	indeks
1952	6.260	100
1953	6.455	103
1954	7.447	119
1955	8.500	136
1956 (ocena)	9.229	148
1957 (plan)	10.750	172

v široki potrošnji

Leto	tisoč ton	indeks
1952	1.876	100
1953	1.500	80
1954	2.294	122
1955	2.849	159
1956 (ocena)	2.903	154
1957 (plan)	3.145	158

v prometu

Leto	tisoč ton	indeks
1952	2.929	100
1953	2.898	99
1954	3.195	109
1955	3.436	117
1956 (ocena)	3.650	124
1957 (plan)	3.685	126

Drugi potrošniki

Leto	tisoč ton
1952	405
1953	...
1954	...
1955	163
1956 (ocena)	421
1957 (plan)	620

Prihodnje leto 300.000 ton premoga več

v bosanskohercegovskih rudnikih

Po predlogu družbenega plana bodo premogovniki Bosne in Hercegovine prihodnje leto nakopali nad 300.000 ton premoga več kakor v letu 1956. Značilno je, da pride odstotno do največjega povečanja pri manjših premogovnikih, ki iz leta v leto

postajajo čedalje bolj resni činitelji v preskrbi potrošnikov s premogom. Po planu bo premogovnik v Banovčih povečal proizvodnjo prihodnje leto za 3 odstotke, Kakanj za 2,6 odstotka, Zenica za 3,4 odstotka, Breza pa za skoraj 2 odstotka. Livno pa

bo n. pr. dalo 25 odstotkov več premoga, Kamenjgrad pa bo s povečanjem, ki znaša 33 odstotkov, dosegel skupno proizvodnjo 80.000 ton.

Tudi proizvodnja lignita se bo v manjših rudnikih zelo povečala. Medtem ko bodo v Kreki povečali proizvodnjo za 3 odstotke, bo to povečanje v premogovniku Gračanica znašalo 25 odstotkov.

Zenica bo tudi v letu 1957 nadaljevala s povečevanjem proizvodnje metalurškega kokska (za

20 odstotkov), medtem ko bo koksarna v Lukavcu svoje proizvodnjo zmanjšala za 8 odstotkov. Do zmanjšanja bo prišlo, ker nameravajo v Lukavcu prihodnje leto poskusno proizvajati koks iz mešanice iz domačih rudnikov Raše, Kakanja in Kreki. Tudi Lukavac in Zenica bosta prihodnje leto nadaljevali uporabljanje 30 odstotkov kakanjskega premoga za koksiranje, ker se je taka mešanica izkazala pri poskusni proizvodnji letos za dobro.

D.

V Bosni in Hercegovini

v dveh letih podvojena proizvodnja električne energije

Nad 326 milijonov kilovatnih ur energije iz Bosne in Hercegovine bodo potrošili v drugih republikah

Proizvodnja električne energije zaznamuje v Bosni in Hercegovini hitrejši porast kakor vseh druge gospodarske veje. Samo v letih 1956 in 1957 se bo povečala za 113% v primerjavi z letom 1955. Letos se je proizvodnja povečala za 60%, v prihodnjem letu pa se bo po predlogu plana povečala za nadaljnjih 47%.

Po planu bosta v letu 1957 začela obratovati 2 agregata v Jajcu II en agregat v Jablanici in en agregat v Jajcu I. Nove zmogljivosti bodo prihodnje leto proizvedle 84.000.000 kilovat. ur. Čeprav bodo vse v proizvodnji šele v drugi polovici leta. Z začetkom obratovanja teh zmogljivosti v letu 1956 in 1957 bodo bosansko hercegovaške elektrarne sposobne dati nad 320 milijonov kilovatnih ur več energije, kakor jih potrebuje

republika Računajo, da bo ta presežek potrošen na Hrvatskem v Srbiji in Črni Gori. Z energijo iz Bosne in Hercegovine bodo največ napajali podjetja na Hrvatskem, ki bodo trošila 272 milijonov kilovatnih ur. Da bi mogli ves presežek energije izkoristiti, je potrebno postaviti 5 daljnovodov, med njimi tudi daljnovod Jajce-Zagreb, ki ga nameravajo zgraditi letošnjo zimo.

Za proizvodnjo električne energije je v Bosni in Hercegovini v prihodnjem letu značilen znaten porast deleža termoelektrarn. Medtem ko je letos znašala proizvodnja termoelektrarn 240 milijonov kilovatnih ur, bo v prihodnjem letu z začetkom obratovanja elektrarne v Kakanju porasla na 440 milijonov kilovatnih ur.

D.